

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๒๕/๒๕๕๓

เรื่องพิจารณาที่ ค.๑๔/๒๕๕๓

วันที่ ๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

เรื่อง นายอนุสรณ์ สมอ่อน (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ ว่าพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๖ และมาตราอื่น หรือไม่ และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นโมฆะ และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยกเลิกการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร เขตเลือกตั้งที่ ๖ แทนตำแหน่งที่ว่าง ในวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๓

ข้อเท็จจริงตามคำร้องสรุปได้ว่า นายอนุสรณ์ สมอ่อน (ผู้ร้อง) ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ เนื่องจากวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๓ รัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดอื่น รวม ๒๔ จังหวัด ต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร เขตเลือกตั้งที่ ๖ แทนตำแหน่งที่ว่าง

- ๒ -

พ.ศ. ๒๕๕๓ เนื่องจากนายทิวา เงินยวง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งดังกล่าวได้ถึงแก่กรรม โดยกำหนดให้มีการเลือกตั้งในวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๓ และเมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ผู้ร้องได้ลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งดังกล่าว หากแต่รัฐบาลยังคงมิได้ยกเลิกการประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งที่ไม่มีสถานการณ์ฉุกเฉินอีกต่อไป ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร เขตเลือกตั้งที่ ๖ แทนตำแหน่งที่ว่าง เนื่องจากผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งเกิดความเกรงกลัวต่อพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ไม่กล้าที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการเลือกตั้ง และไม่กล้าจะใช้สิทธิเสรีภาพทางการเมืองต่าง ๆ

ผู้ร้องเห็นว่าพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ในหลายมาตรา กล่าวคือ

(๑) พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ เนื่องจากมาตรา ๒ มีเจตนารมณ์และความมุ่งหมายให้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยต้องเป็นการปกครองที่มาจากการเลือกตั้งแบบประชาธิปไตย

(๒) พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓ เนื่องจากพระราชกำหนดดังกล่าว ไม่ได้ ออกโดยอำนาจอธิปไตยของปวงชนชาวไทยและไม่ได้ผ่านรัฐสภาซึ่งเป็นองค์การอำนาจอธิปไตยที่สำคัญที่สุดในระบบรัฐสภา แต่ออกโดยอำนาจอธิปไตยของคนส่วนน้อยเพราะรัฐบาลที่ออกและใช้พระราชกำหนดดังกล่าวนี้ อยู่ภายใต้ระบอบเผด็จการรัฐสภา นอกจากนี้พระราชกำหนดดังกล่าว ยังมีหลักการที่ขัดต่อหลักนิติธรรมอีกด้วย

(๓) พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖ เนื่องจากจำกัดสิทธิและเสรีภาพ

- ๓ -

ของบุคคลตามรัฐธรรมนูญในหลายมาตรา คือ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๑ และมาตราอื่น ๆ

(๔) พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๓ และมาตราอื่น ๆ

ผู้ร้องจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๖ และมาตราอื่น หรือไม่ และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นโมฆะ และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยกเลิกการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร เขตเลือกตั้งที่ ๖ แทนตำแหน่งที่ว่าง ในวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๓

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้” และวรรคสอง บัญญัติว่า “การใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นกรณีที่ไม้อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” และข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๒๑ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้” และวรรคสอง กำหนดว่า “การใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นกรณีที่ไม้อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๑๑ มาตรา ๒๔๕ (๑) และมาตรา ๒๕๓ วรรคหนึ่ง (๒) ของรัฐธรรมนูญ”

- ๔ -

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ แล้ว เห็นว่า ผู้ที่จะใช้สิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ ได้ นั้น ต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนี้

(๑) ต้องเป็นบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้อันสืบเนื่องมาจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

(๒) บุคคลนั้นต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และ

(๓) ต้องเป็นกรณีที่บุคคลนั้นไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว

พิจารณาแล้วเห็นว่า ประเด็นที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๖ และมาตราอื่น หรือไม่ และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นโมฆะ นั้น ตามหลักเกณฑ์ของข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๘ กำหนดให้คำร้องต้องระบุมาตราของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเหตุในคำร้องด้วย แต่ตามคำร้องนี้ไม่ปรากฏว่าผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตราใด ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ กรณีจึงไม่ต้องด้วยเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ ประกอบข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๘ และข้อ ๒๑ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัยได้

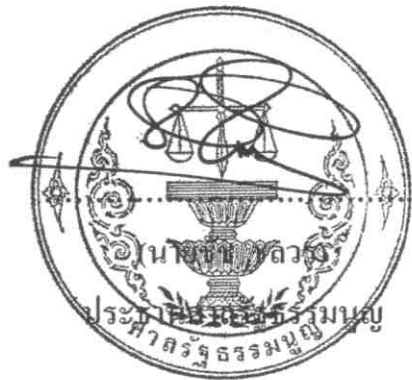
ส่วนประเด็นที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยกเลิกการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร เขตเลือกตั้งที่ ๖ แทนตำแหน่งที่ว่าง ในวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๓ นั้น เห็นว่า ไม่ปรากฏว่าผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าบทบัญญัติ

- ๕ -

แห่งกฎหมายใดละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้ร้องตามที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญ
มีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ กรณีจึงไม่ต้องด้วยเงื่อนไขและ
หลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ ประกอบ
ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๒๑ ที่ศาลรัฐธรรมนูญ
จะรับไว้พิจารณาวินิจฉัยได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

(คำสั่งที่ ๒๕/๒๕๕๓)

(นายเจริญ รักดิชนากุล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายเจริญ อินทजार)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายเฉลิมพล เอ็กอรุ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนุรักษ์ มาประณีต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุพจน์ ไข่มุกด์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดมศักดิ์ นิติมন্ত্রী)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ